



VÄRMLANDS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2014-08-13
Meddelad i
Karlstad

Mål nr
T 980-12

PARTER

KÄRANDE

Diskrimineringsombudsmannen
Box 3686
103 59 Stockholm

Ombud: Marie Nordström och Ulrika Dietersson
c/o DO
Box 3686
103 59 Stockholm

SVARANDE

████████ kommun
Box 303

Ombud: Bengt Kjellberg
Ekvägen 3
665 31 Kil

DOMSLUT

1. Tingsrätten förpliktar ██████████ kommun att till ██████████ utge tjugotusen (20 000) kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 16 mars 2012 till dess betalning sker.

2. Tingsrätten förpliktar ██████████ kommun att utge ersättning för rättegångskostnader till Diskrimineringsombudsmannen med femtiotusen (50 000) kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Dok.Id 405428

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 188 651 05 Karlstad	Västra Torggatan 13	054-14 84 01	054-18 47 35	måndag – fredag 08:00-16:00
		E-post: varmlands.tingsratt.grupp1@dom.se www.varmlandstingsratt.domstol.se		-

BAKGRUND

██████████ född 1991 (i forts. ██████████ gick på ██████████
██████████ på ██████████ i ██████████ under åren 2007-2010. På hösten
2009, alltså under tredje året av utbildningen, började klasskamraten ██████████ att ge
hennes kommentarer med sexuell anspelning. Det är i målet ostridigt att ██████████ blivit
utsatt för sexuella trakasserier. Den första händelsen av allvarigare karaktär inträffade
kort före julen 2009 och sedan upprepades beteendet under det första halvåret 2010.

Parterna är ense om att det funnits brister i hanteringen av ärendet men de är oense om
huruvida bristerna kan motivera att diskrimineringsersättning ska utgå. De är bl.a. ense
om att skolan brustit i sin information till ██████████ avseende vilken utredning och vilka
åtgärder som skolan vidtagit efter det att hon påtalat missförhållandena, att skolan
brustit i sin dokumentation av ärendet samt att skolan brustit genom att inte tillräckligt
följa upp ██████████ situation med anledning av de sexuella trakasserier.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Diskrimineringsombudsmannen (i forts. DO) har yrkat att ██████████ kommun (i forts.
kommunen) ska förpliktas att till ██████████ utge 80 000 kr, jämte ränta enligt 6 § ränte-
lagen från den 16 mars 2012 till dess betalning sker.

Kommunen har bestritt yrkandet och förklarat att endast sättet att beräkna räntan på
kan vitsordas såsom skäligt i sig.

Vardera parten har yrkat ersättning för rättegångskostnader. Parterna har vitsordat den
andra partens rättegångskostnader såsom skäliga i sig.

GRUNDER**DO**

█ har berättat för sin mentor på gymnasieskolan █ att hon i samband med verksamheten blivit utsatt för sexuella trakasserier av en manlig elev. Skolan har inte utrett omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och inte heller vidtagit de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier. █ kommun är huvudman för skolan.

█ har genom sitt agerande brutit mot 2 kap 7 § diskrimineringslagen och kommunen ska därför betala diskrimineringsersättning enligt 5 kap. 1 och 2 §§ samma lag.

Kommunen

Kommunen vitsordar att █ utsatts för sexuella trakasserier och medger att vissa brister förekommit i hanteringen av det aktuella ärendet men anser att dessa inte negativt påverkat hjälpen för █ Dessa mindre brister motiverar inte att någon diskrimineringsersättning överhuvudtaget ska utgå. Den av DO yrkade diskrimineringsersättningen om 80 000 kr är dessutom orimlig och står inte i proportion till aktuella brister.

UTVECKLING AV TALAN**DO**

Under hösten 2009 började █ utsätta █ för sexuella trakasserier dagligen, till exempel sa han till henne: ”Du har snygg häck”. Då hon skulle besöka sin pojkvän över helgen kunde hon få kommentarer från █ som: ”Nu vet vi vad du ska göra direkt när du kommer ner, ha sex”. █ kunde säga om pojkvännen att ”han kanske ska ta dig bakifrån, det kanske du gillar”.

Vid ett tillfälle strax innan jullovet år 2009 städade [] och några av de andra i klassen i köket där utbildningen bedrevs då [] började att jucka mot golvskrapan och sa: "Du kanske vill suga av mig" till [] Hon sade ifrån till [] men trots det fortsatte han med sitt beteende. Han fällde även kommentarer till andra tjejer i klassen. Efter händelsen i köket pratade [] med klassens mentor och bad denne att göra något åt situationen. Mentorn pratade med rektorn för programmet, [] som hade ett kort samtal med [] men han återkom aldrig till henne.

[] började sedan trakassera [] igen och i slutet av mars märkte [] mamma att dottern inte mådde bra. [] berättade då för sin mamma om de sexuella trakasserier och varpå mamman kontaktade mentorn per telefon samma kväll. Dagen efter sa mentorn att [] skulle få tala med [] vilket hon gjorde samma dag.

I mitten av april 2010 under en Parisresa fortsatte [] sin sexualiserande jargong. Direkt efter att de kommit hem från resan tog [] på nytt kontakt med [] som såg till att [] fick träffa kuratorn på skolan vilket skedde i slutet av april. [] fick dock ingen återkoppling efter kontakten med rektorn.

Inför matmässan i Stockholm som klassen skulle besöka blev [] tillfrågad av kuratorn om hon ville att [] skulle bli avstängd från evenemanget. Då [] inte ville att [] skulle bli fråntagen resan som klassen sett fram emot motsatte hon sig inte att han följde med på resan. [] blev uppmanad av kuratorn att försöka spela in de sexuella trakasserier och att tala med mentorn om att denne skulle hålla koll på [] under resan. Efter matmässan då [] på nytt blivit utsatt för sexuella trakasserier av [] vände hon sig återigen till [] som då fortfarande inte hade talat med []

I slutet av april vände sig [] pojkvän till skolan och fick kontakt med skolans verksamhetschef [] som i sin tur hade ett samtal med [] Hon

återkom till [REDACTED] efter samtalet. Efter detta slutade [REDACTED] med sitt sexualiserande beteende och [REDACTED] tog studenten och slutade på skolan i juni 2010.

[REDACTED] har blivit utsatt för sexuella trakasserier. [REDACTED] har inte följt sina rutiner för hur en sådan situation ska behandlas. De har inte utrett omständigheterna kring de sexuella trakasserierna och de har heller inte vidtagit de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden. Skolan är enbart befriad från sin utredningsskyldighet om det framstår som uppenbart att trakasserier inte förekommit.

Skolan har brustit på följande punkter. Varken i december 2009 eller i mars 2010 eller efter Parisresan eller matmässan gjordes en grundlig utredning för att få en helhetsbild av de kränkningar [REDACTED] utsattes för. Skolan höll inte ett fördjupat samtal med [REDACTED]. Skolan höll inte ett samtal med de andra eleverna i undervisningsgruppen för att skapa sig en bild av de sexuella trakasserierna och omfattningen av dessa. Skolan höll inte heller ett fördjupat samtal med eleven [REDACTED]. Utredningen dokumenterades inte. Utifrån ett dokumenterat underlag hade skolan haft möjligheter att bedöma vilka åtgärder som krävdes för att omgående få trakasserierna att upphöra. Skolan vidtog inte på ett skyndsamt sätt tillräckligt effektiva åtgärder för att komma till rätta med kränkningarna. Skolan borde ha övervägt disciplinära åtgärder enligt gymnasieförordningen (1992:394). Frågan om en eventuell polisanmälan uppmärksammades alltför sent från skolans sida, alltså i slutet av april 2010 i samband med att kuratorn blev inkopplad. Skolan övervägde aldrig att koppla in kurators- eller psykologkontakt avseende [REDACTED]. Kuratorn överlämnade till [REDACTED] att avgöra om [REDACTED] skulle få följa med på matmässan. Skolan gjorde ingen egen utredning. Skolan följde inte upp situationen, vare sig efter december 2009 eller senare, vilket ledde till att de sexuella trakasserierna kunde fortgå. Skolan återkopplade inte till [REDACTED] angående vilken utredning eller vilka åtgärder skolan vidtog.

Enligt diskrimineringslagen (2008:567) ska en likabehandlingsplan upprättas årligen. Vid den aktuella tidpunkten för de sexuella trakasserierna saknade [REDACTED]

gymnasiet en aktuell likabehandlingsplan. Av likabehandlingsplanen från 2009 framgår att den är ett arbetsexemplar och därmed inte färdigställd då det står antecknat ”Arb ex” på framsidan av dokumentet. I denna saknas även definition för sexuella trakasserier. Skolan har inte levt upp till sin skyldighet enligt likabehandlingsplanen i punkten 7.1 om att utreda, åtgärda och följa upp kränkningar samt punkten 7.2 om att detta ska dokumenteras. I likabehandlingsplanen hänvisas till handlingsplanen, vilken är från 2006. Av det dokumentet framgår att en uppföljning ska göras efter en vecka vilket skolan inte har genomfört. Därutöver är det inte tillräckligt med enbart en uppföljning efter en vecka utan skolan borde även gjort en uppföljning efter ytterligare en tid. Handlingsplanen har flera brister. Planen innehåller oklarheter då det inte framgår om det är rektorn för programmet eller rektorn för skolan som ska informeras. Vidare är planen kortfattad och utgör inget stöd för den som ska vidta åtgärder. Det framgår inte vem som ska analysera, utreda och vidta åtgärder samt när bedömningarna ska göras.

Kommunen

Strax innan julen 2009 kontaktade [REDACTED] mentorn och berättade om [REDACTED] agerande. Mentorn kontaktade i sin tur rektorn [REDACTED] varpå en rad aktiviteter sattes igång på skolan. [REDACTED] arbetade i nära samarbete med [REDACTED] som även hon blev informerad om händelserna i ett tidigt skede.

[REDACTED] samtalade med såväl [REDACTED] som [REDACTED]. Den första informationen från [REDACTED] var inte av den allvarliga karaktären och skolan utgick från hur situationen presenterades. Vartefter det har framkommit mera uppgifter har det skett en upptrappning av skolans agerande. De huvudsakliga åtgärderna som vidtagits är att det hållits samtal med [REDACTED] samt med klassen. [REDACTED] uppgav att hon var less på [REDACTED] beteende men hon sa inte att hon mådde dåligt under hösten 2009. [REDACTED] hade en jargong som var oacceptabel och den drabbade inte enbart [REDACTED] utan även andra kvinnliga elever samt anställda. De reagerade dock på ett annat sätt, i jämförelse med [REDACTED] reaktion, då de menade att [REDACTED] var omogen i sitt beteende. Skolan har brustit i sin hantering av ärendet men bristerna har inte haft någon negativ inverkan

på de sexuella trakasseriernas tidsförlopp eller omfattning. Mentorn har genomfört ett samtal med klassen för att bilda sig en uppfattning om vad som pågick. Kuratorn tog upp frågan om en eventuell polisanmälan men det var [REDACTED] eget beslut att hon inte skulle polisanmäla. [REDACTED] behövde tre allvarliga utskällningar innan han slutade med sitt beteende och kontaktade [REDACTED] och bad om ursäkt. Händelserna skedde under en begränsad tidsperiod och det förekom även uppehåll.

Skolan kan inte ansvara för vad eleverna, som var vuxna och myndiga, gjorde på sin fritid på hotellrummet. Att det var stökigt i hotellkorridoren och att några elever, däribland [REDACTED] bultade på [REDACTED] och hennes kamrats dörr eftersom ett gäng pojkar och flickor skulle gå ut på stan kan inte anses vara sexuella trakasserier.

Inför matmässan var det inte [REDACTED] som avgjorde huruvida [REDACTED] fick delta utan [REDACTED] tillfrågades enbart om sin inställning innan skolan fattade beslut i frågan.

[REDACTED] kommun arbetar strukturerat med att belysa jämställdhetsfrågor. Kommunen har en policy för bland annat sexuella trakasserier. Kommunens aktiva jämställdhetsarbete genomsyrar hela kommunens arbete.

Vid tiden för de sexuella trakasserierna var 2006 års allmänna råd fortfarande rådande. Skolan var dock medveten om att det skulle komma nya allmänna råd varför man inväntade dessa innan likabehandlingsplanen reviderades. Planen var dock gällande och den tillämpades. Innehållsmässigt var det inte några större skillnader mellan de olika årgångarna av likabehandlingsplanerna eller de allmänna råden.

BEVISNINGEN

DO har åberopat förhör under sanningsförsäkran med [REDACTED] och förhör med sakkunniga vittnet professor Katja Gillander Gådin.

Kommunen har åberopat vittnesförhör med rektorn [REDACTED]

Båda parterna har åberopat skriftlig bevisning.

UTREDNINGEN

[REDACTED]

[REDACTED] blev som förändrad då han fyllde 18 år och han blev väldigt otrevlig och fräck. Han hade alltid rätt. Under hösten 2009 hade trakasserierna pågått från och till. Det var då som trakasserierna började och han kunde exempelvis säga: du kommer ha sex med din pojkvän när du kommer ner dit, du kommer säkert vilja ha det hårt, du kommer att suga av honom. Han brukade fråga henne om hur grovt hon gillade att ha det, vilka ställningar hon tyckte om och om hon ville ha sex med honom. Han tilltalade henne som hora, bitch, slampa och även fitta om han var riktigt arg. Hon brukade säga till honom på skarpen att han skulle låta henne vara och hon blev ofta arg, men han lyssnade inte. Även de andra kvinnliga eleverna i klassen blev utsatta för [REDACTED] sexualiserande beteende och även en kvinnlig assistent till mentorn. När trakasserierna höll på kunde det ske dagligen och till och med flera gånger om dagen. Trakasserierna skedde oftast dolt och inte i samband med lärarnas närvaro.

Vid ett tillfälle i december 2009 – alldeles före jullovet - hade de städlat köket. [REDACTED] tog då en golvskrapa och juckade mot den och frågade om hon ville suga av honom. I slutet av dagen stod mentorn [REDACTED] med dem i köket och frågade vad eleverna tyckte om [REDACTED] beteende. Då sa hon till honom att hon inte orkade något mer och att det var fruktansvärt jobbigt med [REDACTED] beteende. De andra tjejerna hade samma inställning till [REDACTED] beteende. Mentorn höll inget samtal med klassen vid något av morgonmötena utan det skedde i köket. Mentorn sa att han skulle kontakta rektorn [REDACTED] och denne ringde sedermera upp henne under ett tio minuter långt samtal och frågade om [REDACTED] beteende var så jobbigt att hon inte kunde gå till skolan. Hon markerade genom att säga att det var väldigt jobbigt men då hon alltid skött skolan meddelade hon att hon skulle kunna ta sig till skolan. [REDACTED] lovade att prata med [REDACTED] och återkomma till henne efter jullovet. När hon kom tillbaka efter jul var det

lugnt i två veckor men därefter fortsatte [REDACTED] med sitt beteende. [REDACTED] återkopplade inte efter deras tidigare samtal och hon kände sig hjälplös. Hon tappade förtroendet för skolan.

Vid ett tillfälle i mars när de befann sig i skolköket för att förbereda en lunch tog [REDACTED] tag i en köttbit, smekte köttbiten och frågade om den var tillräckligt grov för henne och tog köttbiten mellan benen och frågade om hon ville suga av honom. Hemma märkte hennes mamma att hon var arg och ledsen varpå hon berättade för mamman om [REDACTED] beteende. Mamman tog kontakt med mentorn och dagen efter tog mentorn henne åt sidan och meddelade att hon skulle få träffa [REDACTED]. I slutet av dagen i köket tog [REDACTED] henne åt sidan i matsalen, i samband med att det fortfarande var folk kvar i salen, och pratade med henne. Hon berättade att [REDACTED] hade hållit på med trakasserierna under våren och [REDACTED] sade att han skulle prata med [REDACTED]. Några dagar senare sade [REDACTED] att han pratat med [REDACTED] och då blev det lugnt i några veckor.

Sedan inföll Parisresan. Under en kväll vid 23-tiden knackade det på hennes och klasskompisen [REDACTED] dörr. En manlig klasskompis uppgav att han var ensam och han skulle se vad hon och hennes klasskamrat gjorde på rummet. När de öppnade försökte istället [REDACTED] – som stått gömd - tränga sig in i rummet. Han var inte nykter och hon var orolig för vad som skulle ske. Några dagar senare i hotellobbyn, där klassen hade bestämt möte, ställde sig [REDACTED] över henne (hon satt i en fåtölj) med sitt skrev mot hennes ansikte och juckade och frågade om hon ville suga av honom. Hon sa till honom att sluta. Hon tänkte då ta kontakt med mentorn [REDACTED] men han mådde dåligt så det blev aldrig av.

När hon kom hem kontaktade hon [REDACTED] som sa att han genomfört ett samtal med [REDACTED] innan resan. Han sa även att han skulle genomföra ett ytterligare samtal med [REDACTED] och därefter återkoppla till henne. Hon hörde dock inte av honom. Eftersom [REDACTED] inte visste hur han skulle hantera trakasserierna och då han behövde någon att bolla idéer med fick hon kontakta kuratorn. Vid kontakt med kuratorn frågade denne

om hon tänkte polisanmäla händelserna men det ville hon inte då examen var så nära förestående. Kuratorn frågade även henne om hon ville ha med [REDACTED] på matmässan eller inte eftersom det var hennes eget val. Då alla såg fram mot denna resa så ville hon inte säga nej. Inför matmässan blev hon uppmanad att försöka spela in de sexuella trakasserierna på sin mobil. Hon blev även uppmanad att själv kontakta mentorn för att uppmana honom att hålla sig nära henne under matmässan vilket hon gjorde.

Under matmässan höll sig dock inte mentorn i hennes närhet. Vid ett tillfälle när hon väntade på sin klasskamrat som var på toaletten kom [REDACTED] fram till henne och sa något i stil med: vi hinner in och köra doggystyle, vi hinner ta en snabbis. Det tog all energi ur henne och det hände eftersom [REDACTED] inte höll sig nära henne. Hon tyckte att denna händelse förstörde resan. Efter resan kontaktade hon återigen [REDACTED] och han lovade att prata med [REDACTED] och återkoppla till henne innan veckans slut. När fredagen kom hade [REDACTED] inte hörts av. Måndagen efter kontaktade hon expeditionen där de inte hade någon information om den aktuella situationen med [REDACTED] beteende och de berättade för henne att [REDACTED] hade begett sig iväg på en tjänsteresa till Tyskland. Hon kände sig då på nytt väldigt hjälplös.

När hennes pojkvän och nuvarande sambo ringde skolan kom han i kontakt med [REDACTED]. Pojkvännen hotade med att kontakta tidningar om inte skolan gjorde något åt trakasserierna. [REDACTED] som var arg över pojkvännens samtal vände sig till [REDACTED] nästa dag på [REDACTED] och hotade med att även hon skulle bli uthängd om skolan hängdes ut i tidningar. Det kändes som om hon ville tysta ned alltihop. [REDACTED] kontaktade även kuratorn för att få information om situationen då hon själv inte var insatt. [REDACTED] genomförde ett samtal med [REDACTED] där hon sa till på skarpen och återkopplade sedan till henne och gav henne samtidigt sitt telefonnummer ifall [REDACTED] skulle fortsätta med beteendet. Därefter upphörde [REDACTED] dåliga beteende de sista veckorna och [REDACTED] bad henne om ursäkt. I samband med balen frågade [REDACTED] om hon ville åka med i hans bil till balen vilket hon även gjorde för annars skulle hon tvingas åka i en egen bil.

Det sista halvåret, som skulle vara den roligaste perioden, var ett helvete på skolan. Idag har hon ingen kontakt med någon i klassen och vid hemvänderhelger hälsar nästan ingen av hennes tidigare klasskamrater på henne. Än idag känner hon rädsla för att möta [REDACTED] när hon är på besök i [REDACTED]

Katja Gillander Gådin

Hon är professor i folkhälsovetenskap och har forskat om skolelevers psykosociala arbetsmiljö i skolan ur ett genusperspektiv. Hon har fått i uppdrag av DO att redogöra för sexuella trakasserier och koppla dem till fallet utifrån de handlingar som hon tagit del av.

Hon menar att detta fall tveklöst rör sig om sexuella trakasserier. Det är karaktäristiskt att man lägger skulden på tjejen och anklagar henne för att ha varit passiv trots att hon tagit en aktiv roll genom att anmäla till skolan flera gånger, försökt spela in vad [REDACTED] sagt och säga ifrån till [REDACTED]. Däremot har man betraktat [REDACTED] som barnlig, omogen och busig, vilket är en föreställning om kön och om hur en pojke är. Sexuella trakasserier leder till ett flertal konsekvenser såsom ökade psykiska problem, självskadebeteende, sämre självkänsla, allmän rädsla och rädsla för att gå till skolan och det får konsekvenser för vilket yrkesval den utsatta personen gör i framtiden. Konsekvenserna sträcker sig även utanför skolan och även de som inte blir utsatta drabbas genom att de känner rädsla för att själva drabbas.

Skolan skulle haft en handlingsplan så tydliga riktlinjer funnits för hur skolan ska agera i en situation som denna. Skolan skulle ha funderat över var ansvaret ligger och även [REDACTED] skulle behövt gå till en kurator. Det finns inget krav på att eleven behöver säga till att denne har mått dåligt för att utredningen ska sätta igång. Det förekom sexuella trakasserier och alla verkade ha vetskap om trakasserierna. Skolan skulle ha satt en tydlig gräns i det akuta och inte väntat till april.

[REDACTED]

Han minns att [REDACTED] var hos honom och att hon berättade att [REDACTED] var jobbig. Han frågade om hon mådde dåligt och hon svarade nekande men uppgav att hon var trött på det. Han är säker på att han höll ett samtal med [REDACTED] innan jul om att hans beteende inte var acceptabelt men han återkopplade inte till [REDACTED] och dokumenterade inte samtalet. Han minns inte om det var han eller mentorn som hade kontakt med de andra i klassen. Han hade även kontakt med [REDACTED] i ärendet och hon var informerad om situationen redan innan jul 2009.

Först efteråt fick han vetskap om händelserna på resan till Paris. Det har framkommit olika bud om vad som hände i Paris, alltså huruvida det var vanligt bus eller något annat.

Det var han som tog initiativet till kuratorskontakten och kontakten etablerades eftersom [REDACTED] mådde dåligt. Han förmedlade kontakten för att [REDACTED] verkade behöva hjälp och inte för att han inte visste vad han skulle göra. Det var nog [REDACTED] och kuratorn som tillsammans tog beslut i frågan om [REDACTED] skulle få följa med på matmässan.

Skolan hade en gällande likabehandlingsplan från 2006 med vägledning, och därefter kom en ny version. Han har brustit i sin dokumentation av ärendet och i uppföljningen gentemot [REDACTED]. Han genomförde i vart fall mer än två samtal med [REDACTED]. Han var bestämd och skarp, särskilt under det sista samtalet. Mentorn [REDACTED] stod nära klassen och brydde sig.

DOMSKÄL

2 kap. 7 § diskrimineringslagen (2008:567) lyder under rubriken ”Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier”: Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev, student eller studerande som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med

verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

Enligt 5 kap. 1 § första stycket samma lag ska bl.a. den som inte uppfyller sina skyldigheter att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller sexuella trakasserier betala diskrimineringsersättning för den kränkning som överträdelsen innebär. När ersättningen bestäms ska särskilt syftet att motverka sådana överträdelser av lagen beaktas. Ersättningen ska betalas till den som har kränkts av överträdelsen. Enligt bestämmelsens tredje stycke kan ersättningen sättas ned helt eller delvis om det finns särskilda skäl för detta.

Parterna är överens om att [REDACTED] utsatts för sexuella trakasserier i den omfattning och på det sätt som [REDACTED] själv berättat om. Mot bakgrund av att de trakasserier som [REDACTED] utsatts för under resan till Paris inträffat under en skolresa anordnad av skolan har även dessa ett sådant samband med skolans verksamhet att de omfattas av skolans skyldigheter (se prop. 2007/08:95 s. 300). [REDACTED] har således under ett halvårs tid utsatts för sexuella trakasserier av en elev i samma klass. Trakasserierna skedde i stor omfattning, var av allvarlig art och inträffade i perioder så gott som dagligen. Frågan i målet är om skolan, sedan vetskap erhållits i december 2009 om att det förekom trakasserier, i tillräckligt omfattning utrett omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och om kommunen vidtagit de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier.

I prop. 2005/06:38 Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (s. 141 ff) sägs bl.a. följande: *I vissa situationer kan det vara tillräckligt att genom några få frågor få händelsen klarlagd och därigenom utagerad. I sådana fall kan den aktuella verksamheten anses ha fullgjort sin skyldighet att utreda. En sådan enkel utredning kan dock bara anses tillräcklig om det framgår att händelsen varit bagatellartad. ... När*

personalen i verksamheten väl konstaterat att kränkningar förekommit måste arbetet inriktas på att förhindra en fortsättning. ... Det är viktigt att vidtagna åtgärder på något sätt dokumenteras. Försummas dokumentationen, blir huvudmannens ställning sämre i händelse av skadeståndstalan, se bevisbörderegeln i 19 §.

I målet har genom [REDACTED] och [REDACTED] uppgifter framkommit att [REDACTED] flera gånger talade med såväl [REDACTED] som [REDACTED]. Inget av samtalen dokumenterades skriftligt. Enligt kommunen talade skolpersonal även med resten av klassen, men detta dokumenterades inte och någon bevisning rörande detta har inte lagts fram. Genom att inte på ett samlat och strukturerat sätt utreda de händelser som påtalades av [REDACTED] har skolan brustit i sin utredningsskyldighet.

När det gäller de åtgärder som vidtagits har framkommit att [REDACTED] talat med [REDACTED] vid två eller möjligen tre tillfällen. I det inledande skedet får en sådan åtgärd i och för sig anses tillräcklig. Då åtgärden uppenbarligen emellertid inte medförde att trakasserierna annat än tillfälligt upphörde måste mer omfattande åtgärder sättas in. Skolan gjorde emellertid inte vid något tillfälle någon egen uppföljning av om åtgärderna fått avsedd effekt. Frågan om förnyade åtgärder synes endast ha kommit upp då [REDACTED] själv eller någon av hennes anhöriga påtalade de fortsatta trakasserierna. Skolan har inte heller upprättat någon plan för åtgärderna eller i tillräcklig utsträckning dokumenterat de åtgärder som vidtagits. Skolan har således brustit i sin skyldighet att i skälig omfattning vidta åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier.

Kommunen ska därmed betala diskrimineringsersättning för den kränkning som överträdelserna av utrednings- och åtgärdsskyldigheten innebär.

Högsta domstolen har bl.a. i sin dom den 26 juni 2014 i mål T 3592-13 lagt fast vissa riktlinjer för hur diskrimineringsersättning ska bestämmas. I huvuddrag innebär riktlinjerna att diskrimineringsersättningen ska bestämmas i två steg. Först bestäms en ersättning som ska kompensera den diskriminerade för det lidande som

kränkningen har medfört (upprättelseersättningen) och därefter bestäms en ersättning som ska bidra till att på ett effektivt sätt motverka förekomsten av diskriminering i samhället (preventionspåslaget).

Upprättelseersättningen ska bestämmas i förhållande till diskrimineringens allvar sett ur den kränktes perspektiv men efter en objektiviserad bedömning. I linje med vad som för likartade fall gäller beträffande ideell ersättning ska fastställas ett belopp, som bedöms ge erforderlig upprättelse för diskrimineringen. Tingsrätten finner i denna del att skadestånd ska utgå med 10 000 kr.

Beträffande preventionspåslaget är utgångspunkten att detta är lika stort som upprättelseersättningen. Särskilda förhållanden kan dock motivera en justering av preventionspåslaget, framför allt uppåt. Av betydelse är främst sådana förhållanden som påverkar den grad av klander som diskrimineringen bör föranleda och som inte redan har beaktats vid bedömningen av diskrimineringens allvar. Vid denna bedömning finner rätten att skadeståndet i denna del kan stanna vid 10 000 kr. Därvid väger rätten in att kommunen inte förhållit sig helt passiv utan vidtagit en del åtgärder – även om dessa visat sig vara otillräckliga.

Rättegångskostnader

Huvudfrågan i målet har varit om kommunen är skadeståndsskyldig på grund av brister i utrednings- och åtgärdsskyldigheten. DO har vunnit målet i denna del. Eftersom skadestånd inte har dömts ut i den omfattning som DO yrkat, ska DO dock inte få ersättning för all rättegångskostnad. Tingsrätten finner att kommunen ska betala ersättning för DO:s rättegångskostnader med 50 000 kr.

VÄRMLANDS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2014-08-13

T 980-12

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 401)

Överklagande, ställt till Hovrätten för Västra Sverige, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 3 september 2014. Prövningstillstånd krävs.

Lars Holmgård

Maria Albinsson

Leif Johansson



SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.